

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
PARLAMENTI ÁLLAMTITKÁR

Iktatószám: XX-1/40/3/2023
Hivatkozási szám: II/272-2/2023.

[REDACTED] részére
Alkotmánybíróság

Budapest
Donáti utca 35-45.
1015

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		
Ügyszám: 11/272-3/2023		
Érkezett: 2023 DEC 06.		
Érkezés módja		
☒ POSTÁN	☐ @	EGYÉB:
Példány: 1	Melléklet: 0	Kezelőiroda: [Signature]

Tárgy: Válasz az Alkotmánybíróság II/272-2/2023. számú végzésére

Tisztelt [REDACTED]

A II/272/2023. számú alkotmányjogi panasszal (a továbbiakban indítvány) kapcsolatos – II/272-2/2023. ügyszámú – végzésben foglaltakkal összefüggésben az alábbiak szerint tájékoztatom.

Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 24. § (1) bekezdése alapján kezdeményezett indítványában a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 127/A. § (3) bekezdése, 132/F. § (6a)-(6d) bekezdése, 134. § (1) bekezdése, 145/B. § (2)-(4) bekezdése, 147. § (2) és (3) bekezdése, 159. § (8) bekezdése alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.

Mindenekelőtt kiemelendő, hogy az Igazságügyi Minisztérium tiszteletben tartja a bírói függetlenséget, valamint a hatalommegosztás Alaptörvényben rögzített elvét, ezért – az indítvánnyal, valamint a végzésben foglaltakkal összefüggő – jogi véleményemet elsősorban az indítványban foglaltakra figyelemmel, azonban az annak alapját képező végrehajtási eljárás keretében hozott határozatokat, továbbá az annak alapjául szolgáló iratok ismeretének, áttanulmányozásának hiányában alakítottam ki.

I. A tárgybeli indítvány tartalma

Az indítványozók álláspontja szerint a Vht. 127/A. § (3) bekezdése, 132/F. § (6a)-(6d) bekezdése, 134. § (1) bekezdése, 145/B. § (2)-(4) bekezdése, 147. § (2) és (3) bekezdése, valamint 159. § (8) bekezdése sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tulajdonhoz való jogot,

[REDACTED]

valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogot is, továbbá az Alaptörvény B) cikke szerinti jogállamiság elvével is összeegyeztethetetlen.

II. A támadott jogszabályi rendelkezések szabályozásának ismertetése

Az indítványozó érvelése szerint jelentősen sérül az adós tulajdonhoz való joga azáltal, hogy a Vht. lehetőséget biztosít arra, hogy ingóságát árverésen annak becsértéke 1%-áért elveszítse. Ennek következményeként az adós vagyonelemeinek rendkívül alacsony áron történő értékesítése miatt a követelés kielégítését szolgáló vagyona jelentős mértékben csökken, a végrehajtás alá vont tulajdona megszűnik, miközben a végrehajtást kérővel szembeni kötelezettsége alig csökken.

Az indítvánnyal kapcsolatos szakmai álláspontomról az alábbiak szerint tájékoztatom.

II.1. Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint az állami szuverenitás lényegi ismérvei közé sorolható a végrehajtási joghatóság gyakorlása {36/2014. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás [39]}. A bírósági végrehajtás az egyedi vagyoni végrehajtás fő útja, amely rendszerint kötelezettség teljesítésére vagy későbbi teljesítés biztosítására irányul. Bírósági végrehajtás útján kell végrehajtani a bírósági határozatokat és jogvitákat eldöntő más szervek, valamint a jogszabályokban meghatározott okiratokon alapuló követeléseket (Vht. 1. §).

Az Alkotmánybíróság a végrehajtási jog alkotmányjogi megítélése során elsődlegesen az igazságszolgáltatással való kapcsolatát tekinti relevánsnak. Eszerint a bírósági eljárások során garantált alapjogok, így különösen az eljárások időszerűségének tényleges érvényesülését kérdőjelezi meg, ha hiányzik vagy fogyatékos a kötelező bírósági határozatok hatékony végrehajtásának rendje. A bírósági döntések végrehajtásának bizonytalansága, szervezetlensége, vagy időszerűtlensége a bírói hatalom tekintélyének fokozatos erodálásához és meggyengüléséhez vezet. **A bírósági végrehajtás rendje ezért közvetlen kapcsolatban áll az igazságszolgáltatásba vetett közbizalom, valamint a bírósági döntések tekintélyének megőrzésével. Szervesen kapcsolódik a bíróság alapeljárásához és egyúttal kihat a bírói hatalmi ág megítélésére és működésére** {22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [15]–[18]}.

„A végrehajtási jog akkor maradhat jogállami keretek között, ha a végrehajtást kezdeményező érdekei meghatározóan érvényesülhetnek ugyan, de nem válnak kizárólagossá. A jogállami keretek között működő végrehajtási jog célja nem az adós ellehetetlenítése, hanem az, hogy lehetőséget nyújtson arra, hogy a kötelező erejű hatósági határozatban foglaltaknak a legegyszerűbb, leggyorsabb és leghatékonyabb módon érvényt lehessen szerezni. Ennek megfelelően a végrehajtási jognak kellő egyensúlyokat és garanciákat szükséges tartalmaznia ahhoz, hogy mind az adós, mind a végrehajtást kezdeményező érdeke megfelelően érvényesülhessen, illetve a téves vagy törvénysértő végrehajtási cselekmények megelőzhetőek, kiküszöbölhetőek és hatékonyan orvosolhatóak legyenek. A megfelelő egyensúlyokat és garanciákat nélkülöző végrehajtási jog, amely egyúttal egyoldalúan előnyben részesíti egyik vagy másik fél érdekeit, ellentétben áll mind a tisztességes eljárás követelményével, mind a jogorvoslathoz való joggal [Korábban hasonlóan fogalmazott a 46/1991. (XI. 10.) AB határozat, ABH 1991, 211, 212–213.]. Az adós kiszolgáltatott helyzete, vagy a végrehajtás teljes és azonnali

foganatosítása következményeként az adós kiszolgáltatottá válása kellő igazolásul szolgálhat ahhoz, hogy a végrehajtási jog az adós érdekeit is figyelembe vegye és képviselje. {22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [17]}.

A fentiekből is következően a bírósági végrehajtás hatékony működésének lényeges szerepe van a jogbiztonság, a teljesítési fegyelem erősítésében, ennél fogva pedig a jogviták kialakulásának megelőzésében is. A törvény célja, hogy intézményei és jogi normái révén el kell érni, hogy a hatálya alá sorolt határozatok állami kényszer igénybevételével megvalósuljanak, a törvény által a jogosult számára biztosított állami eszközök igénybevételével kifejtsék jogi hatásukat. A pénzkövetelések teljesítésének kikényszerítése – ideértve a gyermektartásdíj követelések teljesítésének kikényszerítését is – jelenleg szinte kivétel nélkül az adós vagyona ellen irányuló állami kényszer útján történik, eredménye az adós vagyonában jelentkező negatív irányú hatás. A vagyoni kényszer során az adós elveszti vagyonának tárgyai feletti rendelkezési jogát, majd esetleg tulajdonjogát. **A bírósági végrehajtási eljárás a jog keretei között zajló, a törvények által szabályozott eljárás, csak a törvényben szabályozott eljárásban nyílhat egyáltalán lehetőség az adós alkotmányos alapjogainak, többek között a tulajdonhoz való jogának korlátozására.**

A végrehajtási eljárásra vonatkozó valamennyi előírás kialakítása során meghatározó szempont, hogy egyensúlyt teremtsen két egymással szemben álló, kölcsönösen méltányolható érdek, a végrehajtást kérő és az adós érdeke között. Mindazonáltal a bírósági határozatokban foglaltak kapcsán biztosítani kell a jogszabályoknak, hogy a jogosult érvényesíteni tudja – a részére már hatósági/bírósági határozat alapján megítélt – igényét akként, hogy az adóst védő szabályok is megfelelően érvényesülni tudjanak.

A bírósági végrehajtás elrendelésére kizárólag törvényben meghatározott esetekben kerülhet sor azzal, hogy törvény határozza meg a végrehajtandó határozat végrehajtásának feltételeit, amelyek bekövetkezése/fennállása nélkülözhetetlen ahhoz, hogy a végrehajtás elrendelésére sor kerülhessen. A végrehajtandó határozatnak kötelezést/marasztalást kell tartalmaznia, jogerősnek, véglegesnek vagy kivételes esetekben előzetesen végrehajthatónak kell lennie, továbbá ha a teljesítési határidő is letelt, akkor a határozat alapján végrehajtható okirat kiállítására kerülhet sor. Ebből következően **a kötelezettnek már a végrehajtás elrendelését megelőző eljárás során is lehetősége van a jogosulttal megállapodni, vagy ellentmondással élni, érvelni, jogorvoslással élni, vagy akár a követelést részben vagy egészben teljesíteni.**

Ha a határozat végrehajtható, de a végrehajtás elrendelésére még nem került sor, **az adósnak van lehetősége a határozatban foglaltak önkéntes teljesítésére annak érdekében, hogy elkerülje az abban foglaltak állami kényszer útján történő érvényesítését.** Ugyanis a bírósági végrehajtás célja és alkalmazásának jelentősége abban rejlik, hogy amennyiben az önkéntes teljesítés elmaradt, a jogosult szükség esetén állami kényszerrel elérje, hogy a határozatban meghatározott pénzfizetésre vagy egyéb magatartásra kötelezett a kötelezettségét teljesítse.

A végrehajtás elrendelését követően a végrehajtó első intézkedése az adós önkéntes teljesítésre történő felszólítása és a végrehajtható okirat kézbesítése. Itt ismét lehetősége nyílik az adósnak

akár a követelés összegszerűségét, jogalapját vitatnia, vagy a végrehajtási lap visszavonását/záradék törlését kezdeményeznie. Továbbá ekkor nyílik lehetősége a követelés önkéntes teljesítésére, vagy a tartozása részletekben történő megfizetésére is, hogy a kényszerintézkedéseket elkerülje. Tehát jogorvoslattal már ekkor élhet az adós a fizetési felszólításban vagy a végrehajtható okiratban foglaltakkal összefüggésben.

Kiemelendő, hogy a végrehajtási eljárás megindulását követő első fizetési felszólításban foglaltak nem teljesítése után is **bármikor lehetősége van az adósnak az eljárás során az önkéntes teljesítésre**. Egyúttal az adós **részletfizetés iránti kérelmet is bármikor előterjeszthet az eljárás során, továbbá a végrehajtó minden intézkedése ellen van helye jogorvoslatnak. Az önkéntes teljesítés, a részletfizetés, a jogorvoslatok igénybevétele, vagy akár a bíróságtól kérhető fizetési halasztás engedélyezése esetén is elkerülhető az árverés.**

Ezen rendelkezések kifejezetten védik az adóst és vagyonát az olyan kényszercselekményektől, amelyek a tulajdonjog elvesztését eredményezik. Azonban lényeges, hogy **a Vht. számos adósvédő rendelkezést tartalmaz, amelyek mindegyikének az a célja, hogy lehetővé váljon az adós számára a kötelezettsége valamilyen módon történő teljesítése**. Az önkéntes teljesítés előmozdítása tehát fontos részét képezi a végrehajtási eljárásnak.

Amennyiben a végrehajtási eljárás megindulását és a fizetési felszólítást követően az adós részéről az önkéntes teljesítés elmarad, valamint részletfizetési megállapodás sem jön létre és jogorvoslattal sem támadja adós a végrehajtás alapjául szolgáló okiratban foglaltakat, a végrehajtó köteles a követelés mihamarabbi behajtása érdekében a szükséges intézkedéseket megtenni. **A végrehajtás egyik fő alapelve a fokozatosság elvének betartása**, amely értelmében először az adós pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt összegeit, majd a munkabérét és legvégül az adós ingó- és ingatlan vagyontárgyait vonja végrehajtás alá. Az eljárás utolsó szakasza, amikor az adós ingó- és ingatlan vagyontárgyainak értékesítése iránt intézkedik a végrehajtó, hiszen a követelés behajtása érdekében a szükséges intézkedések megtétele elkerülhetetlen.

II.2. A végrehajtó a vagyontárgyak lefoglalásával is tulajdonképpen az adós önkéntes teljesítését kívánja előmozdítani azzal, hogy az önkéntes teljesítés hiányában végső soron a vagyontárgyak értékesítésével kísérli meg a követelés behajtását. A vagyontárgyak közül az ingóságok lefoglalása során számos esetben jelen van a helyszínen az adós és a végrehajtást kérő is, utóbbi a rendelkezési jogából következően a vagyontárgyak lefoglalását és azok becsértékét illetően rendelkezhet és nyilatkozatot tehet. Számos vagyontárgyat mentesít a Vht. a végrehajtás alól, így azok le sem foglalhatók. Lényeges, hogy a végrehajtó minden intézkedésével, **így az ingó és ingatlan vagyontárgyak lefoglalásával, valamint becsértékének megállapításával összefüggésben is élhet az adós jogorvoslattal (végrehajtási kifogással)**. A becsérték megállapítása fontos mozzanat, mert ez lesz majd a későbbi árverés során a kikiáltási ár, amely folyamatosan csökkentésre fog kerülni az árverés során a sikeres értékesítés érdekében.

Az ingó vagyontárgyak jellemzően nem értékállóak, gyorsan amortizálódnak és értékük is ennek megfelelően csökken, a romlandó dolgok pedig szinte csak a foglalás időpontját követő rövid

ideig képviselnek értéket. A végrehajtó a lefoglalt – nem romlandó – ingóság értékesítése iránt a foglalást követő 30 nap eltelté után haladéktalanul intézkedik. Míg ingatlan esetén a lefoglalt ingatlan értékesítése iránt a végrehajtást kérő kérelmére akkor intézkedhet a végrehajtó, ha a fokozatosság elvére is figyelemmel a követelés viszonylag rövidebb időn belül nem hajtható be és a követelés behajtása másképpen nem lehetséges, továbbá a végrehajtási jog bejegyzéséről szóló határozatnak a végrehajtó részére történt kézbesítésétől számított 45 nap vagy az ingatlan fekvése szerint illetékes jegyző tájékoztatásától számított 60 nap eltelt.

Azonban ha a vagyontárgy foglalásától számított 8 napon belül igényper indítottak, az igényelt vagyontárgy értékesítése iránt az igényper jogerős befejezése után lehet intézkedni. Míg ha zálogjoggal terhelt a vagyontárgy, a zálogjogosult kielégítési joga megnyíltának kapcsán hozott jogerős határozatot követően lehet a vagyontárgy értékesítése iránt intézkedni. Kiemelendő az is, hogy **árverést megelőzően bármikor vagy sikertelen árverést követően a korábbi és az új szabályozás alapján is van arra mód, hogy az adós az ingóságot vagy az ingatlant tulajdonképpen eladja a végrehajtási eljárás keretei között** akként, hogy az ingóság/ingatlan megvásárlására olyan vevőt hoz, aki árverésen kívül, de árverési vétel hatályával megvásárolja a vagyontárgyat akár olyan értéken, amelyben megállapodnak egymással.

A már lefoglalt ingóságok sikeres értékesítésének kettő fő célja van, az egyik a követelés behajtása, vagy mértékének csökkentése, a másik pedig az adós tartozását indokolatlanul és szükségtelenül növelő végrehajtási költségek elkerülése. A végrehajtási költségeket növelik a vagyontárgy lefoglalását – és esetleges elszállítását, valamint a zárgondnok kirendelését – követő tárolási, majd – az adós által el nem vitt ingóságok esetén – hulladékként történő megsemmisítési költségek. **Ha az ingóság értékesítése sikertelen, akkor az minden esetben a végrehajtási költségek intenzív növekedését és így az adós tartozásának emelkedését eredményezi.** Az elektronikus ingóárverés kifizetésének feltétele, hogy az 50 ezer Ft-ot eléri az ingóság becsértéke, az ingóság őrzése vagy tárolása biztosított, valamint ha a szállítási és tárolási költségeket a végrehajtást kérő megelőlegezte. Elektronikus ingóárverés esetén a kikiáltási ár fokozatosan csökkenthető (100%-75%-50%-25%-1%), a korábbi szabályok szerint 35%-ra volt csökkenthető és sikertelen árverést követően korlátlanul leszállíthatta a végrehajtó az ingóság minimálárát, akár 1,-Ft-ra a vagyontárgy sikeres értékesítése és a költségek (tárolási, megsemmisítési költségek) növelésének elkerülése érdekében.

Ingatlan árverezésére kizárólag abban az esetben kerül sor, ha az adós tartozása más módon nem volt behajtható, ha az összes tőketartozásának összege meghaladja az 500 ezer forintot és számára felajánlott és biztosított részletfizetés lehetőségével nem élt.

A végrehajtási eljárás során lakóingatlannak kell tekinteni a lakás céljára létesített és az ingatlan-nyilvántartásban lakóház vagy lakás megnevezéssel nyilvántartott vagy ilyenként feltüntetésre váró ingatlant (tulajdoni illetőséget) a hozzá tartozó földrészlettel, ha arra használatbavételi engedélyt adtak ki, továbbá az ingatlan-nyilvántartásban tanyaként feltüntetett lakóépületet, gazdasági épületet, épülecsoportot és az azonos helyrajzi szám alatt hozzá tartozó föld együttesét. Ha lakóingatlan árverésére kerül sor, akkor a kikiáltási ár csökkentésére eltérő mértékben (100%-

90%-80%-70%) kerül sor, mint a nem lakóingatlanok minősülő ingatlan esetén (100%-90%-70%-50%).

Ha az adósnak több ingatlana van, akkor utolsóként kerül árverésre a lakóingatlanok minősülő ingatlana.

Kiemelendő, hogy amennyiben az adóssal szemben folyamatban lévő végrehajtási eljárások közül akár csak az egyik is fogyasztóval kötött szerződésen alapuló követelésen alapul, az adós lakóingatlanának kikiáltási ára (100%) az árverés során nem csökkenthető.

A korábbi szabályok szerint az 50%-os, 70%-os és a 100%-os minimálár volt meghatározva és a fokozatos csökkentés az új szabályokkal került bevezetésre.

II.3. Az értékesítés szabályai 2021. január 1-jével változtak a Vht-ben, amelynek egyik fő oka az eljárások hatékonyabbá és gyorsabbá tétele, tekintettel arra, hogy a jogerős határozatokban foglaltaknak érvényt szerezhessen a jogosult. E szabályok jogalkalmazói visszajelzések és gyakorlati tapasztalatok figyelembevételével kerültek megalkotásra.

Az adósok számára az előzőekben kifejtett lehetőségei továbbra is biztosítottak (önkéntes teljesítés, részletfizetés, halasztás, jogorvoslat, vagyontárgyak árverésen kívüli eladása) és a fokozatosság elvére figyelemmel a vagyontárgyak értékesítésére a legvégső esetben kerül sor.

II.4. A Vht. sokrétű jogorvoslati rendszert biztosít a fél számára, így megkülönbözteti a **végrehajtás elrendelésével, illetve foganatosításával kapcsolatos jogorvoslati intézményrendszert**, amelyek együttesen alkotják a végrehajtási eljárás **rendes jogorvoslati intézményeit**.

A végrehajtás elrendelésével kapcsolatban, ha a közjegyző, illetve a bíróság a végrehajtási lap visszavonását, illetve a végrehajtási záradék törlését elutasítja, valamint, ha a bíróság a végrehajtást végzéssel rendelte el, továbbá a végrehajtható okiratnak a kérelemtől eltérő kiállítása esetén az eltéréstől végzést hozott, az arra jogosult a végzéssel szemben fellebbezéssel élhet. **A végrehajtási lap visszavonása, valamint a végrehajtási záradék törlése bármikor kezdeményezhető az eljárás során.**

Amennyiben a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyja, a félnek még mindig lehetősége van egyfelől – a Pp. 528. § alapján – végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránt, másfelől a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt pert indítani. Utóbbi esetben, ha a bíróság a keresetnek helyt ad, a Vht 56. § (1) bekezdés *b*) pontja alapján a fél nemperes eljárásban kezdeményezheti a végrehajtás megszüntetését vagy korlátozását.

A végrehajtás foganatosítása során a végrehajtnak a végrehajtási eljárás szabályait és a végrehajtási kifogást előterjesztő jogát vagy jogos érdekét lényegesen sértő intézkedése, illetőleg intézkedésének elmulasztása ellen a fél vagy más érdekelt végrehajtási kifogást terjeszthet elő a végrehajtást foganatosító bíróságnál. A Vht. 218. § (1) bekezdése alapján pedig a bíróságnak a végrehajtás foganatosítása során hozott végzése ellen fellebbezésnek van helye. **A végrehajtási**

kifogásban kérheti az előterjesztő a végrehajtás felfüggesztését, amely felfüggesztésre a végrehajtás bármely szakaszában sor kerülhet.

Fentiek alapján megállapítható, hogy míg a végrehajtás elrendelésével kapcsolatban előterjesztett jogorvoslat esetében a távlati cél a végrehajtási eljárás egészének megszüntetése, ezzel orvosolva az esetlegesen okozott jogsértéseket, addig a végrehajtás foganatosítása során előterjesztett végrehajtási kifogásnak, mint a végrehajtó meghatározott intézkedésével vagy mulasztásával kapcsolatban felmerült jogorvoslatnak célja az egyes intézkedésekkel, mulasztásokkal okozott jogsérelem megszüntetése, orvoslása. Lényeges, hogy a végrehajtás elrendelésével kapcsolatban igénybe vehető kétfokú rendes jogorvoslati lehetőségek sikertelen kimerítését követően az adós számára a jogszabályok biztosítják a fent részletezett szerződés érvénytelensége iránti per és a végrehajtás megszüntetése, korlátozása iránti per indításának lehetőségét, amely perek kezdeményezése esetén a per időtartamára a végrehajtás felfüggeszthető, ezzel is elkerülve a per megindulását követően okozható jogsérelmeket és érdeksérelmeket.

III. A támadott jogszabályi rendelkezés alkotmányosságának vizsgálata

Az indítványozók álláspontja szerint a támadott rendelkezések sértik az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tulajdonhoz való jogot, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogot is, továbbá az Alaptörvény B) cikke szerinti jogállamiság elvével is összeegyeztethetetlenek.

III.1. Az Alaptörvény B) cikke szerinti jogállamiság elve

Az indítványozó álláspontja szerint a Vht. támadott rendelkezései az Alaptörvény B) cikke szerinti jogállamiság elvével összeegyeztethetetlenek.

Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata az Alaptörvény B) cikkben rögzített jogállamiság elve.

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerint Magyarország független, demokratikus jogállam. A jogállamiság követelményének számos összetevője van, egyben eredője is egyéb külön alkotmányos értékeknek. A jogállamiság az állam működésének egyik meghatározó elve, melynek át kell hatnia a jogrendszer egészét. A jogállamiság egyik feltétlen ismérve a jogbiztonság, mely megköveteli az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát, az egyes normák egyértelműségét. Ebből fakadóan a jogszabály szövegének értelmes és világos, a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat kell hordoznia {3106/2013. (V. 17.) AB határozat, Indokolás [8]-[9]}.

Ezekén túlmenően rögzíthető, hogy a jogbiztonság elve teremti meg a lehetőséget a jogalanyoknak számára, hogy magatartásukat ténylegesen a jog előírásaihoz tudják igazítani. Éppen ezért a jogi normák előreláthatóságának és kiszámítható működésének követelménye felőleli a visszamenőleges hatályú jogi szabályozás korlátozott és kivételes lehetőségét. Vagyis jogszabály a kihirdetését megelőző időre nem állapíthat meg jogkövetkezményeket: nem rögzíthet

kötelezettséget és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé {17/2023. (VIII. 3.) AB határozat, Indokolás [26], megerősítette: 3246/2023. (VI. 9.) AB határozat, Indokolás [32]}.

A jogalkotó számára ugyanakkor korlátot szabhat a fennálló, tartós jogviszonyokba való beavatkozás esetén a jogbiztonsághoz kapcsolódó bizalomvédelem követelménye. A bizalomvédelem egy jogszabály változatlan fennmaradásához (hatályban maradásához) fűzött megalapozott, a jog által védett várakozás. Az Alkotmánybíróság esetről esetre mérlegeli, hogy hol húzódik a határ a jogalkotó szabadsága és a címzetteknek a jogi szabályozás állandóságához, kiszámíthatóságához fűződő érdeke között, vizsgálva, hogy a jogi szabályozás változása következtében a jogalanyokat ért hátrány indokolja-e a jogbiztonság sérelme alapján az alaptörvény-ellenesség megállapítását {3061/2017. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [13], megerősítette: 3042/2023. (II. 8.) AB határozat, Indokolás [15]}.

A fentiekre tekintettel a Vht. módosított rendelkezései **nem sértik a jogállamiság elvét és ekként nem ellentétesek az Alaptörvény B) cikke szerinti jogállamiság elvével. Nem jelenti az Alaptörvény B) cikkében deklarált jogállamiság elve azt, hogy ne lehetne megváltoztatni egy szabályt** – hangsúlyozva a fentebb bemutatásra kerülő alkotmánybírósági határozatokat –, akár szigorúbb irányba.

III.2. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés szerinti tulajdonhoz való jog

Általánosságban elmondható, hogy az Alkotmánybíróság a tulajdonhoz való joggal összefüggésben következetes gyakorlatot alakított ki. Ennek lényege, hogy az alkotmányos tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat, és nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével. Az alapjogként védett tulajdonhoz való jog tartalmát a mindenkori közjogi és magánjogi korlátokkal együtt kell érteni. Az alkotmányos tulajdonvédelem terjedelme mindig konkrét; függ a tulajdon alanyától, tárgyától és funkciójától, illetve a korlátozás módjától is. Az alapjogi tulajdonvédelem sajátosságai miatt az állami beavatkozás alkotmányossága megítélésének súlypontja, az alkotmánybírósági értékelés voltaképpen tere a cél és az eszköz, a közérdek és a tulajdonkorlátozás arányosságának megítélése lett. {3/2020. (I. 3.) AB határozat, Indokolás [79]}. Az Alkotmánybíróság azt is rögzítette, hogy „[a]z Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonjog korlátozásának alkotmányos mércéje enyhébb követelményt támaszt az alapjogok Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésébe foglalt szükségességi mércéjénél, mivel ez esetben elegendő a közérdek meglétét igazolni.” {3071/2019. (IV. 10.) AB határozat, Indokolás [25]}.

Jelen esetben is kijelenthető, hogy **a tulajdonhoz való jog nem minősül korlátozhatatlan alapjognak**. Az Alaptörvényben foglalt megfelelő alapjogi garanciák tiszteletben tartása esetében az állami beavatkozás nem kizárt és jelen esetben **a jogerős bírósági/hatósági határozatoknak szükséges érvényt szerezni, amely eredményezheti a tulajdonhoz való jog korlátozását**. A végrehajtási kényszer alkalmazása során a tulajdonjog korlátozására egy másik jogalany tulajdonhoz való jogának biztosítása érdekében kerül sor.

III.3. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog

Az Alaptörvény XXVIII. cikk. (7) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

Az Alkotmánybíróság több határozatában kimondta, hogy a jogorvoslathoz való alapjog biztosítását jelenti, ha az eljárásban a törvény garantálja az érintett számára, hogy ügyét az alapügyben eljáró szervtől különböző szerv bírálja el. {14/2015. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [20], megerősítette: 18/2020. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [74]}

Az Alkotmánybíróság a 14/2018. (IX. 27.) AB határozatában kimondta, hogy a jogorvoslathoz való jog azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét (helyzetét) érdemben befolyásoló határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni. Az Alaptörvény megköveteli, hogy a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen, vagyis ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvosolására. A 35/2013. (XI. 22.) AB határozat szerint vizsgálni kell a jogorvoslathoz való jog tényleges biztosítottsága vonatkozásában, hogy alkotmányjogi értelemben érdemi tárgykörre vonatkozik-e a bíróság határozata, továbbá hatékony jogvédelmet jelenthet-e a jogorvoslat biztosítása. Ezen felül vizsgálat tárgyává kell tenni azt, hogy a jogorvoslathoz való jog korlátozására alkotmányos indokkal került-e sor, valamint azt, hogy a jogorvoslathoz való jog korlátozásával járó alapjogkorlátozás arányosnak tekinthető-e.

Minden jogorvoslat lényegi eleme a „jogorvoslás” lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát. {14/2015. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [29]; megerősítette: 18/2020. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [74]}

Az Alkotmánybíróság a 3144/2021. (IV. 22.) AB végzésében a fentiekkel összefüggésben – az irányadó gyakorlata alapján – az alábbiakat hangsúlyozta. „Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése alanyi jogot keletkeztet a jogorvoslat igénybevételére mindenki számára, aki a döntés folytán jogát vagy jogos érdekét sértve érzi. A jogalkotó a különböző eljárásokra irányadó törvényi szabályozásokban határozza meg az igénybe vehető jogorvoslati lehetőségeket és azok igénybevételének a módját {22/2014. (VII 15.) AB határozat, Indokolás [95], azonban a jogorvoslathoz való jog tekintetében az Alkotmánybíróság gyakorlata számos követelményt határozott meg, amelynek meg kell felelnie a jogorvoslati rendszernek. E követelmények vonatkozásában az Alkotmánybíróság gyakorlata az Alkotmány alatt és az Alaptörvény hatályba lépését követően is következetes volt. A jogorvoslat egyik elemeként az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségének biztosítását rögzítette {35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16]}.

Kiemelendőnek tartom az Alkotmánybíróság 39/2007. (VI. 20.) AB határozatát, amelyben a Testület megállapította, hogy *„[a] jogorvoslás lehetőségét vagy a közigazgatási szerv előtti eljárás, vagy a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatára irányuló eljárás során kell biztosítani. Mindkét esetben követelmény a jogsérelem orvosolhatósága szempontjából a jogorvoslat hatékonysága: a jogorvoslatot általában a határozat végrehajtását megelőzően kell biztosítani. Ez utóbbi követelmény azonban nem abszolút jellegű, a jogrendszerben számos eltérés*

található. A felek különösen fontos érdekei vagy más okok egyaránt indokolhatják, hogy a jogorvoslati eszközhöz ne kapcsolódjék halasztó hatály, illetőleg a jogorvoslatra tekintet nélkül végrehajtásra kerüljön egy adott jogalkalmazói döntés.”.

A fentiekre tekintettel a Vht. rendelkezései **biztosítják az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogot és nem sértik e rendelkezéseket.**

IV. Összegző álláspont

A fentiekben ismertetettre figyelemmel álláspontom szerint az indítványban szereplő alapjogok sérelme nem állapítható meg, a támadott jogszabályi rendelkezések megfelelnek az alkotmányos követelményeknek.

Kérem tájékoztatásom szíves elfogadását.

Budapest, 2023. november ,29.

Tisztelettel:

Dr. Répássy Róbert